

[1] אמות סרק ז'

(c') וידבר ה' אל-מושה לאמר:
(א') כי תשא את-ראש בני-ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם:
(ב') ונתנו כל-העבר על-הפקדים מנוצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מנוצית השקל תרומה לה':
(ג') כל העבר על-הפקדים מבין עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה':
(ד') העשיר לא ירצה והדל לא ימעיט ממוצית השקל ליתת את-תרומת ה' לכפר על-נפשתיכם:
(ה') וקנוזת את-פסף הפפרים מאת בני ישראל ונתת אתו על-עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה' לכפר על-נפשתיכם:

[2] ש"ו אמות סרק ז' פסוק א'

כי תשא. לשון קבלה, כתרוממו, כשתחפון לקבל סכום מנינס לדעת כמה הס, אל תמנס לגלגולת, אלל יתנו כל אחד מחלית השקל ותמנכ חת השקלים וחדע מנינס:
ולא יהיה בהם נגף. שהמנין שולט צו עין הרע והדבר צל עליהם, כמו שמנינו צימי דוד:

[3] ש"ו אמות סרק ז' פסוק יב

לכפר על נפשתיכם. שלא תנגפו על ידי המנין. דבר אחר לכפר על נפשתיכם, לפי שרמז להם כאן שלש תרומות, שנכתב כאן תרומת ה' שלוש פעמים אחת תרומת אדנים, שמנאן כשהתחילו צנדצת המשכן ונתנו כל אחד ואחד מחלית השקל, ועלה למאת ככר, שנאמר (שמות לח כה) וכסף פקודי העדה מאת ככר, ומהס נעשו האדנים, שנאמר (שמות לח כז) ויהי מאת ככר הכסף וגו'. והשנית אף היא על ידי מנין שמנאן, משהוקס המשכן, הוא המנין האמור בתחלת חומש הפקודים (צמדצר א ח) צאחד לחדש השני צשנה השנית, ונתנו כל אחד מחלית השקל, והן לקנות מהן קרצנות לצור של כל שנה ושנה, והשוו צבה עניים ועשירים, ועל אותה תרומה נאמר לכפר על נפשתיכם, שהקרצנות לכפרה הס צאים. והשלישית היא תרומת המשכן, כמו שנאמר (שמות לה כד) כל מרים תרומת כסף ונחשת, ולא היתה יד כולם שוב צבה, אלל איש איש מה שנדצו לצו:

[4] תלאוצ בה' אסכת יואל צ' כה צאוצ א'

ואם היו שניהן שוין הממונה אומר להם הצביעו וכו'. תנא הוציאו אצבעותיכם למנין. ונימנינהו לדידהו! מסייע ליה לרבי יצחק, דאמר רבי יצחק, אסור למנות את ישראל אפילו לדבר מצוה, דכתיב (שמואל א' יא) ויפקדם בבזק. מתקיף לה רב אשי, ממאי דהאי בזק לישנא דמיבזק הוא, ודילמא שמא דמתא הוא כדכתיב (שופטים א) וימצאו אדני בזק. אלא מהכא, (שמואל א' טו) וישמע שאול את העם ויפקדם בטלאים.

[5] אמות lc סרק יב

(c') ויאמר שמואל אל-שאויל אתי שילוז ה' למישוזה ללמלה על-עמו על-ישראל ועתה שפיע לקול דברי ה':
(א') כה אמר ה' צבקות פקדתי את אשר-עשה למלכה לישראל אשר-שם לו בדרה בעלתו ממצרים:
(ב') עתה לך והפיתה את-עמלק והנורמותם את-פכל-אשר-לו ולא תזמל עליו והמתה מאיש עד-אשה מעלכל ועד-יונק מישור ועד-שה מלמכל ועד-זמור:
(ג') וישפיע שאויל את-העם ויפקדם בטלאים מאתים אלף רגלי ועשרת אלפים את-איש יהודה:

[6] קצור שולחן צרח סיאן יב סציל ז'

צריכין ליוזר, שלא למנות את האנשים לגלגלותם לידע אם יש מנין, כי אסור למנות את ישראל לגלגלותם, אפילו לדבר מצוה, דכתיב וישמע שאול את העם ויפקדם בטלאים. ונוהגין למנותם באמירת הפסוק הושיעה את עמך וגו' שיש בו עשרה תיבות.

[7] צבר ה'אס א' סרק צב

(ג') ויהי אזוריכן הנה עם-לב יואש ליוזש את-בית ה':
(ה') ויקבצו את-הפנהים והלוים ויאמר להם צאו לערי יהודה וקבצו מפכל-ישראל פסף ליוזק | את-בית אלתיכם מדי שנה

בְּשֵׁנָה וְאַתֶּם תִּמְהָרוּ לְדַבֵּר וְלֹא מִהָרוּ הַקְּלוּיִם:

(1) וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לַיהוֹדֵי־עַד הָרִאשִׁי וַיֹּאמֶר לוֹ מִדּוּעַ לֹא דִרְשִׁיתָ עִלְ-הַקְּלוּיִם לְהַבְיִיא מִיְהוּדָה וּמִיְרוּשָׁלַם אֶת-מִשְׁאֵת בּוֹשֵׁה עֶבֶד-הָ' וְהַקֹּהֵל לַיִשְׂרָאֵל לְאַהֵל הָעֵדוּת:

[8] ספר פתעק אלפ קפ

מצות נתינת מחצית השקל בשנה

שיתן כל אחד מישראל מבין עשרים שנה ומעלה בין עני בין עשיר מחצית השקל, שהוא משקל עשרה גרה כסף, בכל שנה ליד הכהנים, שנאמר [שמות ל', י"ג] זה יתנו כל העובר על הפקודים. והיו מניחין הכל בלשכה אחת שבמקדש ומשם היו מוציאים לקנות תמידין ומוספין וכל קרבן הקרב על הצבור, ונסכיהם, והמלח שמולחין בו את הקרבנות, ועצי המערכה. ולחם הפנים, ושכר העושה לחם הפנים, והעומר, ושתי הלחם, ופרה אדומה, ושעיר המשתלח, ולשון של זהורית.

משרשי המצוה, שרצה הקדוש ברוך הוא לטובת כל ישראל ולזכותם שיהיה יד כולם שוה בדבר הקרבנות הקרבים לפניו כל השנה בהתמדה, ובענינים אלו הנזכרים, ושיהיו הכל, אחד עני ואחד עשיר, שוים במצוה אחת לפניו להעלות זכרון כולן על ידי המצוה שהם כלולים בה יחד לטובה לפניו. ועליית הזכרון הכל נאמר מצד המקבל, על הדרך שכתבנו למעלה [מצוה צ"ז].

מדיני המצוה, כגון מה שאמרו זכרונם לברכה [שקלים פ"א מ"א] שבאחד באדר משמיעים על השקלים, ושפילו דל שבדלים חייב בו, ואם אין לו שואל מאחרים או מוכר כסותו שעליו ונותנו, שנאמר [שמות ל', ט"ו] והדל לא ימעיט, ואינו ניתן בפרעונות הרבה אלא הכל בפעם אחת, והוא משקל שמונים גרעיני שעורה, שהשקל השלם היה בימי משה משקל מאה וששים שעורה. והכל חייבין ליתנם, כהנים לויים וישראלים, גרים ועבדים משוחררין, אבל לא נשים ועבדים וקטנים. ואם נתנו מקבלין מהן, אבל לא מן הגויים, חלק ונחלה לא יהיה להם בתוכנו.

ועוד אמרו זכרונם לברכה שכל מי שאינו נותן חצי שקל ממש שהיה מטבע באותו זמן ונותן בעבורו כסף במשקלו או פרוטות, שמוסיף על משקל שקלו זה מעט, ואותו המעט נקרא קלבון, ואותו המעט הוא שכר השלחני שמשתכר כשהוא מחליף חצי שקל שהיה טבוע בשביל פרוטות. ולפיכך שנים שהביאו שקל שלם בין שניהם חייבים בקלבון שאילו רצו להחליפו צריכין היו ליתן הקלבון לשלחני, וכמו כן יתנוהו לגזבר, לפי שבחצי שקל חייבם הכתוב, ולכן חייבים בו או בערכו בכיוון. וכן מה שאמרו זכרונם לברכה [שם פ"ב מ"א] במי שאבד שקלו בדרך מה דינו, ויתר רובי פרטיה, מבוארים במסכתא הבנויה על זה והיא מסכת שקלים.

ונוהגת בזמן הבית, שחייבין לתת אותם כל ישראל בין העומדין בארץ או חוצה לארץ, ושלא בזמן הבית אין חייב בה אדם ואפילו העומדין בארץ. והעובר עליה ולא נתנו, ביטל עשה, ועונשו גדול שפירש עצמו מן הציבור, ואינו בכלל כפרתן.

ועכשיו בעוונותינו שאין לנו מקדש ולא שקלים, נהגו כל ישראל לזכר הדבר לקרות בבית הכנסת בכל שנה ושנה פרשה זו של כי תשא עד ולקחת את כסף הכפרים, בשבת שהוא לפני ראש חדש אדר לעולם.